

De Vlinder

Anti-pest protocol

Kindcentrum de Vlinder

2017

Inhoudsopgave

1. Stappenplan bij pestgedrag	2
2. Belangrijke aspecten	3
3. Achtergrondinformatie	4
Plagen en pesten, wat is het verschil?	4
Oorzaken pestgedrag.....	4
4. Preventie	5
Hoe gaan wij er als school preventief mee om?	5
5. Aanpak pestgedrag	6
De Vijfsporenaanpak	6
Toelichting stappenplan bij pestgedrag.....	7
6. Adviezen aan de ouders	9
7. Bronnen	10

1. Stappenplan bij pestgedrag

Pestincident	
Stap 1	Leerling, medeleerling of ouder meldt het pestincident bij leerkracht
Stap 2	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester en gepeste waarin leerkracht afspraken maakt en consequenties bespreekt. ❖ Leerkracht verbetert groepsklimaat en mobiliseert middengroep ❖ Afhankelijk van de ernst van het incident de ouders van het gepeste kind en pester al informeren
Het pesten herhaalt zich	
Stap 3	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester. ❖ Consequenties van stap 2 worden uitgevoerd. ❖ Notities maken op het digitale registratieformulier pestincidenten. ❖ IB, collega's en andere betrokkenen inlichten. ❖ Ouders van het gepeste kind en pester inlichten. ❖ Leerkracht blijft actief t.a.v. het groepsklimaat en middengroep mobiliseren.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 4	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gesprek leerkracht met pester en zijn ouders waarin sancties besproken worden en ouders nadrukkelijk om medewerking wordt gevraagd. ❖ Afspraken vastleggen op registratieformulier pestincidenten ❖ Directeur op de hoogte brengen ❖ Leerkracht blijft actief t.a.v. het groepsklimaat en middengroep mobiliseren.
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 5	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Deskundige hulp inschakelen van APC, schoolarts, maatschappelijk werk en/of Schoolbegeleidingsdienst
Aanhoudend pestgedrag	
Stap 6	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bij aanhoudend pestgedrag worden door leerkracht, IB, APC en directeur (en ouders) passende maatregelen genomen. ❖ Schorsing in overleg met bestuur en inspectie

2. Belangrijke aspecten

- Pesten (en cyberpesten) als probleem te zien door alle direct betrokken partijen zoals de leerlingen (gepeste leerlingen, pesters en de zwijgende groep), de leerkrachten en de ouders en/of de verzorgers.
- Bij het signaleren van een pestprobleem door leerkracht of ouders wordt geprobeerd in overleg te werken aan een bevredigende oplossing.
- De leerkracht besteedt altijd aandacht aan zowel het gepeste kind als aan de pester. Ook aan de zwijgende groep, direct er omheen, wordt aandacht besteed.
- Indien nodig gebeurt dit in overleg met de andere ouders en/of externe deskundigen.
- Als school proberen we in eerste instantie pestproblemen te voorkomen. Zie het stukje preventief handelen.
- Op onze school zijn twee anti – pestcoördinatoren aangesteld. Dit zijn juf Ans en juf Yvet Zij werken hiervoor nauw samen met juf Jeanne (IB)

3. Achtergrondinformatie

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Plagen:

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Pesten:

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We preken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- altijd een vervelende bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven met vervelende teksten of tekeningen
- beledigen
- Negatieve opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken of vernielen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Oorzaken pestgedrag

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

4. Preventie

Hoe gaan wij er als school preventief mee om?

- We hanteren de methode 'leefstijl' als middel om (preventief) om te gaan met conflicten en pesten.
- Eén keer in de week staat er een les van leefstijl gepland. Hierbij komen onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. aan de orde. Hierbij staat wekelijks een ander aandachtspunt centraal. In principe geeft de methode aan welk aandachtspunt centraal staat. Hierbij wordt er gevraagd naar de meningen en bevindingen van de leerlingen. Zo ontstaan er gesprekken tussen leerlingen onderling en gesprekken met leerkracht – leerling.
- Naast de methode leefstijl, spreken we ruzies en conflicten uit in de klas of met een groepje.
- Iedere klas heeft een gevoelsthermometer aan de deur hangen. Hierop kunnen de leerlingen en de leerkracht zien hoe kinderen zich voelen.
- In november vindt de week van de mediawijsheid plaats, waar de groepen 4 tot en met 8 aan meedoen. Er wordt onder meer aandacht besteed aan het bewust en veilig omgaan met het internet, whats'appen e.d.
- In september vindt de week tegen het pesten plaats. Wij gaan hier komend schooljaar 2017 – 2018 aan deelnemen.

5 . Aanpak pestgedrag

Bij de aanpak van pestgedrag volgen wij het Stappenplan bij pestgedrag (zie paragraaf 6.2) en houden wij de theorie van de Vijfsporenaanpak (Bob van der Meer) in ons achterhoofd. Bij de vijfsporenaanpak wordt er gekeken naar 5 sporen die naast elkaar lopen en belangrijk zijn bij de aanpak van pestgedrag in een groep. Deze sporen richten zich op alle partijen die bij pestgedrag betrokken zijn. Het wil echter niet zeggen dat je deze sporen in een vaste volgorde moet doorlopen.

De Vijfsporenaanpak

De vijf partijen zijn:

- het gepeste kind
- de pester
- de klasgenoten (middengroep)
- de school/de leerkracht
- de ouder(s)/verzorger(s)

De vijf sporen zijn:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
3. Mobiliseren van de middengroep.
4. De algemene verantwoordelijkheid van de school en de professionalisering van de leerkrachten.
5. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren.

Toelichting op de sporen:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

We luisteren naar wat er gebeurd is. We laten aan het kind merken dat hij/zij uniek is en dat we er voor hem/haar willen zijn. We nemen het probleem serieus. We gaan samen met het kind op zoek naar mogelijke oplossingen en begeleiden het kind daarin. Indien nodig schakelen we deskundige hulp in. We houden vervolggesprekken met het kind.

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

We nemen de tijd voor een gesprek met het kind. Pesten gebeurt nooit zonder reden, we vinden het daarom belangrijk om achter de oorzaak te komen. We zullen ingaan op de impact van de pester op het slachtoffer. We zorgen ervoor dat het kind zich veilig voelt en leggen hem/haar uit wat wij als school zullen doen om het pesten te stoppen. We stellen hierin duidelijke grenzen.

3. Mobiliseren van de middengroep.

We zullen ook de groep op de hoogte stellen van het pesten. We praten met de groep over ieders eigen rol daarin. De groep kan het pesten doorbreken door actief een rol te spelen in het proces. Het is belangrijk dat de groep leert het pesten bespreekbaar te maken met de leerkracht en/of ouder. De groep heeft de mogelijkheid om met oplossingen te komen waarin ze zelf een actieve rol spelen. (Deze stap kan afhangen van de gevoeligheid van het slachtoffer).

4. De algemene verantwoordelijkheid van de school en de professionalisering van de leerkrachten.

Wij als school zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat alle leerkrachten en andere medewerkers binnen onze school weten hoe ze moeten handelen bij pestgedrag. Binnen onze school zijn Yvet Vromans en Ans Notten (in samenwerking met Jeanne van den Broek) onze anti-pestcoördinatoren.

5. De ouders van het gepeste, pestende kind steunen en de ouders van de middengroep indien noodzakelijk informeren.

We zullen ouders ervan op de hoogte stellen als hun kind in een peestsituatie zit. We zullen de tijd nemen het probleem met ouders te bespreken. Ouders zijn altijd welkom met vragen of om hun verhaal te doen.

Toelichting stappenplan bij pestgedrag

Wanneer leerlingen elkaar pesten worden de volgende stappen gevolgd:

Stap 1:

De gepeste leerling of een medeleerling of een ouder meldt het pesten bij de leerkracht.

Stap 2:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Ook wordt gesproken over de consequenties bij herhaling van pesterijen tussen dezelfde leerlingen. Afhankelijk van de aard van het incident worden ouders al geïnformeerd. Leerkracht gaat met de klas actief aan de slag om het groepsklimaat te verbeteren en probeert de middengroep te mobiliseren.

Stap 3:

Bij herhaaldelijk pesten volgt er een nieuw gesprek met de pester en worden de besproken consequenties (in stap2) uitgevoerd;

Daarbij moet men denken aan onderstaande voorbeelden:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Daarnaast wordt er een notitie in het digitale registratieformulier pestincidenten van de pester en de gepeste leerling gemaakt. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht de toedracht in het dossier.

Tevens is het belangrijk om nu naast de IB-er en anti-pestcoördinator ook de andere leerkrachten (denk aan buitenlopen met pauzes) en de TSO in te lichten (indien pester en/of gepeste hier gebruik van maakt). Bij deze stap 3 worden ook de ouders op de hoogte gebracht van het pestgedrag.

Leerkrachten, leerling en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Leerkracht blijft actief t.a.v. het verbeteren van het groepsklimaat en mobiliseren van de middengroep.

Stap 4:

Een gesprek met de pester en zijn/haar ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Alle activiteiten en afspraken worden schriftelijk vastgelegd in het dossier van het kind. NB. De directeur van de school wordt uiterlijk in deze fase op de hoogte gebracht van de casus en het verloop van de interventie en de daarbij horende afspraken.

Stap 5:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de anti-pestcoördinator, Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Stap 6:

Bij aanhoudend pestgedrag worden door leerkracht, intern begeleider, antipestcoördinator en directeur (en ouders) passende maatregelen genomen. In extreme gevallen kan een leerling door de

directeur geschorst of verwijderd worden. Dit gebeurt altijd in overleg met het bestuur en de inspectie.

6. Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- U kunt uw kind boeken laten lezen over pesten. Aan de hand van de boeken kunt u met het kind praten over het probleem en de in het boek besproken oplossingen bespreken.
- Wanneer uw kind slachtoffer is van pesterijen, tast dit zijn/haar zelfvertrouwen aan. Vandaar dat het belangrijk kan zijn een zelfverdedigingscursus of een cursus sociale vaardigheidstraining te laten volgen. Dit zal ervoor zorgen dat het zelfbeeld verbeterd wordt.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Neem als ouder een duidelijke stelling in (pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel) en maak deze ook duidelijk aan je kind.
- Corrigeer het kind dan ook op het verkeerde gedrag wanneer hij/zij dit vertoont.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders (middengroep):

- Voer regelmatig een gesprek met je kind.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Maak uw kind duidelijk dat wanneer hij/zij melding maakt van pesten bij de ouder of leerkracht het in dit geval niet bestempeld zal worden als klikker!
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Geef zelf het goede voorbeeld.

7. Bronnen

ECLG Leerlingenzorg lesmateriaal cursus Anti-pestcoördinator

Vijfsporenaanpak van Bob van der Meer

<http://wij-leren.nl/pesten-op-school.php>

<http://www.stopermee.nu/>

<http://www.nji.nl/>

www.pestweb.nl